

Foto Andrzeja Mazur

Lędzwan siewny - s. 3

Pokaz w Zienkach - s.6

Pierwsze dni życia prosięcia - s.9

Czekając na dofinansowanie...

Jak to się zaczęło?

W tym roku po raz pierwszy został uruchomiony program płatności bezpośrednich.

Proces przyjmowania wniosków trwał od 15 kwietnia 2004 r. do 30 czerwca 2004 r.

Rolnicy mogli również złożyć wniosek po wyznaczonym terminie, lecz wiązało się to ze zmniejszeniem kwoty dotacji o 1% za każdy dzień roboczy zwłoki. Termin na złożenie wniosku obciążonego sankcjami finansowymi upływał 26 lipca 2004 r.

Ponad połowę wniosków złożono w ciągu pierwszych dwóch tygodni czerwca 2004 r. (początkowo 15 czerwca był ostatnim dniem przyjmowania wniosków, ale został

przedłużony o kolejne dwa tygodnie). Od 1 do 26 lipca rolnicy złożyli jeszcze ponad 23 tys. wniosków.

A jak było u nas?

Na terenie działania Oddziału Grabanów liczba przyjętych wniosków w rozbiciu na powiaty przedstawiała się następująco:

Lp	powiat	Liczba wniosków
1	białski	13 815
2	łukowski	11 284
3	parczewski	3 958
4	radzyński	7 054
Razem		36 111

Na ogólną liczbę złożonych wniosków doradcy Ośrodka Doradztwa Rolniczego służyli pomocą

w opracowaniu 7291 wniosków

Kiedy pieniądze?

Już od 18 października 2004 r. ARiMR rozpoczęła naliczanie płatności bezpośrednich dla rolników. Podstawą do wypłaty są listy płatności obszarowych sporządzone i autoryzowane przez kierowników biur powiatowych ARiMR, a następnie przekazywane do centrali ARiMR. Zakończenie realizacji wypłat upływa w terminie inijnym 30 kwietnia 2005 r.

W tym okresie spodziewane jest wydatkowanie na ten cel prawie 7 miliardów złotych – środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, oraz budżetu krajowego.

Opracowała: Iwona Petruczynek
Oddział Grabanów

W numerze

Lędzwan siewny- technologia uprawy.....	3
Punktowe zanieczyszczenie wód.....	4
Obornik.....	5
Pokaz w Zienkach.....	6
Prosięta lubią mieć ciepło.....	7
Odcłów cieląt na remont stada.....	8
Pierwsze dni życia prosięcia.....	9
Zwalczanie barciaków.....	9
Płyta gnojowa i zbiornik	11
System kwotowania mleka w Polsce możliwości i konsekwencje.....	11
Ułatwienie startu młodym rolnikom.....	12
Zmiany w zalesianiu.....	14
Pozytywne przykłady.....	15
Program odnowy wsi i różnicowanie działalności rolniczej.....	16
Jak wdrożyć system HACCP.....	17

WYDAWCA:

Lubelski Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli Oddział w Grabanowie

DYDEKTOR LWODR

mgr inż. Andrzej Ryl

KIEROWNIK ODDZIAŁU

w Grabanowie inż. Eugeniusz Tarasiuk

ADRES REDAKCJI:

LWODR Oddział Grabanów 21-500 Biała Podlaska
tel.: (0 83) 343 37 92 fax: (0 83) 343 81 98
e-mail: gazeta@odr.cyber.pl

Redaktor Naczelny: Marek Lewandowski

DRUK: Gosp. Pomoc.LWODR Poligrafia w Grabanowie

NAKLAD: 1100 egz.

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego:

Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel/fax 343 32 34
Łuków ul. Świdzka 12. tel/fax (0 25) 798 39 58
Parczew ul. Piwonia 50 tel/fax 354 24 74
Radzyń Podlaski ul. Dąbrowskiego 9 tel/fax 352 84
06 Wisznice ul. Warszawska 13 tel/fax 378 22 49

Lędzwan siewny- technologia uprawy

Gatunek ten jest znany w naszym kraju jako groszek, groch płaski, biały, soczewica podlaska lub ruska. Jest to roślina motylkowa jednoroczna, jara. Łodygi wyrastają do wysokości 80-100 cm, są wiotkie i wolno drewnieją. Liście posiadają jedną parę listków i zakończone są wąsami czepnymi. Kwiaty mogą mieć zabarwienie białe, niebieskie, fioletowe i różowe. Strąk jest 2-6 nasienny. Nasiona są kształtu toporkowego o zabarwieniu zielonym, białym, brązowym. Ze względu na wielkość nasion lędzwan siewny dzieli się na trzy grupy: drobnonasienny (o MTN 50-150 g), średnionasienny (150- 250 g), grubonasienny (pow. 250 g).

Wymagania klimatyczno- glebowe- jest rośliną o małych wymaganiach siedliskowych. Nasiona kiełkują już w temp 2 - 3°C, a młode rośliny wytrzymują krótkotrwale przymrozki do -8°C. W okresie wegetacji rośliny wykazują wysoką odporność na suszę. Lędzwan posiada niewielkie wymagania glebowe. Udaje się zarówno na glebach lekkich jak i ciężkich, nie znosi gleb zakwaszonych i wilgotnych. W lata suche plonuje wyżej aniżeli inne rośliny strączkowe.

Stanowisko i nawożenie- do siewu przedplonem dla lędzwanu są rośliny zbożowe uprawiane w 2 lub 3 roku po obroniku. Nie powinno się uprawiać tej rośliny po sobie lub innych roślinach bobowatych. Na to samo stanowisko może ona powracać co 4 - 5 lat. Przygotowanie pola po roślinach zbożowych obejmuje pełny zespół uprawek poźniowych, orkę zimową na głębokość 20 cm, a wiosną bronowanie lub, w zależności od potrzeby, kultywatorowanie i bronowanie. Nawożenia lędzwanu siewnego na glebach lekkich i stanowiskach słabszych powinno wynosić: N- 20-30 kg/ha, P₂O₅- 60-80 kg/ha

oraz K₂O - 80-100 kg/ha. Na glebach żyznych można zrezygnować z nawożenia azotowego.

Siew i odmiany- termin siewu powinien być możliwie najwcześniejszy gdy obeschne gleba i można przeprowadzić uprawki wiosenne (między 15 marca a 8 kwietnia). Opóźnienie siewu może obniżyć plon nawet o 30%. Norma wysiewu jest podobna, jak dla grochu, i wynosi 80- 100 kielkujących nasion na 1m² (co odpowiada ilości 60-100 kg/ha). Jest ona uzależniona od wielkości nasion i zdolności ich kiełkowania, a także od odmiany. Lędzwan wysiewany w rzędy co 12-15 cm lub 20-25 cm, na głębokość 4-8 cm, płycej na glebach cięższych, głębiej na lekkich. Nasiona przed siewem należy zaszczyć nitraginą zawierającą bakterie *Rhizobium leguminosarum*. Na glebach słabszych najczęściej lędzwan na nasiona uprawiamy w czystym siewie, natomiast na mocniejszych zwłaszcza wilgotnych, zalecany jest siew mieszany z rośliną podporową na przykład gorczyca sarepska, pszenżytem, owsem i jęczmieniem. W uprawie lędzwanu siewnego na glebach lekkich i średniozwięzłych po siewie zalecane jest wałowanie. W rejestrze odmian oryginalnych na 2002 r zarejestrowane są dwie odmiany lędzwanu siewnego: Krab- o nasionach średniej wielkości i Derek - drobnonasienny.

Pielęgnacja- w okresie wegetacji niszczy się chwasty i tworząca skorupę glebową. Przed wschodami i w fazie 3-4 liści stosuje się lekką bronę. W przypadku, kiedy nie wystarcza samo bronowanie, należy stosować chemiczne środki chwastobójcze takie jak: Afalon, Gesagard. W późniejszym okresie wzrostu lędzwan dobrze sobie radzi z chwastami. Dotychczas choroby grzybowe i szkodniki nie stwarzają zagrożenia w zasiewach lędzwanu, sporadycznie

pojawia się mączniak prawdziwy i mszyca prochowianka.

Zbiór i wykorzystanie nasion Lędzwan dojrzewa w połowie sierpnia. Problemem w produkcji lędzwanu siewnego jest przedłużająca się wegetacja roślin przy niesprzyjających warunkach pogodowych (w rejonach o nadmiernej ilości opadów), a także na glebach zasobniejszych w azot. Obniżeniu plonowania można wówczas zapobiec przez stosowanie desykantów, które przyspieszają dojrzewanie, powodując bardziej równomierne zasychanie roślin. Przed planowanym zbiorem zaleca się stosowanie desykantów Reglone 200 SL, Reglone Turbo 200 SL lub Basta 150 SL i Basta 200 SL. W zależności od warunków siedliska oraz stosowanej agrotechniki, z 1 ha plantacji można uzyskać od 2,5 do 5 ton nasion. Nasiona lędzwanu siewnego mogą być wykorzystane zarówno do konsumpcji, jak i na paszę, a także do produkcji kazeiny. O wartości żywieniowej tej rośliny decyduje stosunkowo duża zawartość w nasionach białka (28-32%) o bardzo dobrym składzie aminokwasowym oraz obecność wielu cennych pierwiastków mineralnych: cynku, miedzi, sodu, magnezu i wapnia. Białko lędzwanu siewnego służy także do wzbogacania niektórych produktów spożywczych. Nasiona zawierają też znaczące ilości tak zwanych substancji nieodżywczych. Niektóre z nich mają udowodnione działanie prozdrowotne, dlatego też, podobnie jak w przypadku innych roślin strączkowych, powierzchnia uprawy tej cennej rośliny powinna być zwiększona, a spożycie rozpowszechnione.

Nasiona lędzwanu są chętnie kupowane przez Greków.

Stanisław Myć
LWODR O/ Grabanów

Punktowe zanieczyszczenia wód

Czynnikami w coraz większym stopniu kształtującym jakość wód jest sposób użytkowania ziemi oraz intensywność produkcji roślinnej i zwierzęcej. Ilość biogenów pochodzących z obszarów wiejskich (z rozproszonych źródeł) jest trudna do oszacowana ze względu na zróżnicowany stopień koncentracji zanieczyszczających substancji.

Większość gospodarstw wiejskich nie posiada kanalizacji, nieprzepuszczalnych płyt lub zbiorników do przechowywania odchodów zwierzęcych, zorganizowanych wysypisk śmieci itd. Zagrody wiejskie są więc punktowymi rozproszonymi źródłami zanieczyszczenia środowiska.

Do potencjalnych punktowych źródeł zanieczyszczenia wód na obszarach wiejskich zalicza się:

- ✦ wszelkiego typu nieszczelne szamba lub inne instalacje sanitarne na obszarach nie posiadających kanalizacji;
 - ✦ składowiska odchodów zwierzęcych stałych i płynnych oraz wycieki z przyz kiszonkowych;
 - ✦ ścieki świadomie odprowadzane bezpośrednio do wód powierzchniowych lub do ziemi
- Gospodarstwo wiejskie to miejsce,

w którym skupiona jest cała gama czynności produkcyjnych, łącznie z bytową działalnością rodziny. Powoduje to duże zageszczenie materii organicznej na bardzo małej powierzchni. Najczęściej także i cykl produkcji roślinnej rozpoczyna się w gospodarstwie (zaprawianie nasion, składowanie nawozów mineralnych, sporządzanie cieczy roboczej dla chemicznej ochrony roślin itp.), co dodatkowo powoduje różnego rodzaju zanieczyszczenia.

Z danych GUS wynika, iż w przeciętnym polskim gospodarstwie hodowlanym jest od 0,3 do 3,0 DJP (Dużych Jednostek Przeliczeniowych) na jeden ha przeliczeniowy. Dla wyżywienia 1 DJP potrzeba 2,5 tony suchej masy paszy rocznie.

Część zjedzonej paszy zwierzę wykorzystuje jako źródło energii, część do produkcji (w zależności od rodzaju zwierzęcia) mleka, mięsa, jaj, wełny itd. Pozostała część nie strawionej paszy wydalana jest z odchodami, które stanowią zagrożenia dla jakości wody w gospodarstwie. Najczęściej rolnicy nie zdają sobie sprawy z zagrożenia i odchody zwierzęce w postaci gnojowicy czy obornika jako nawet przetrzymywane są w sposób

nie zabezpieczony. Następuje w nich zageszczenie składników mineralnych: w stałych – fosforu, magnezu i wapnia, w moczu – fosforu i potasu.

Do wód gruntowych i powierzchniowych ulegają wymyciu głównie azotany z powodu ich dużej ruchliwości w glebie. Wymyciu mogą ulec także organiczne związki azotu i jony amonowe. Głównym źródłem ich wymycia są: odchody zwierzęce, soki kiszonkowe, woda po umyciu urządzeń udojowych oraz ścieki bytowe. Racjonalna gospodarka odchodami zwierzęcymi, polegająca na właściwym ich usuwaniu z pomieszczeń inwentarskich, magazynowaniu a następnie ich utylizowaniu i zagospodarowaniu, ma ogromne znaczenie dla środowiska naturalnego. Badania wykazują bardzo duży wpływ na zanieczyszczenie wody studziennej i gruntowej azotanami, nadmierną ilością fosforanów, sodu i potasu. Jedną z przyczyn zanieczyszczenia wód gruntowych jest niewłaściwe składowanie obornika i magazynowanie gnojowicy i gnojówki. Bardzo często przyzmy obornika zlokalizowane są na przepuszczalnym podłożu, którego odcieki dostają się do wód gruntowych lub najbliższego cieków wodnego. Z nie zabezpieczonej przyzmy obornika deszcz wymywa duże ilości rozpuszczalnej substancji. Gleba w pobliżu przyzmy zawiera duże ilości azotanów i amoniaku, często aż do poziomu wód gruntowych. ■

Stanisław Kostrzewa

OGŁOSZENIE

Lekarz weterynarii

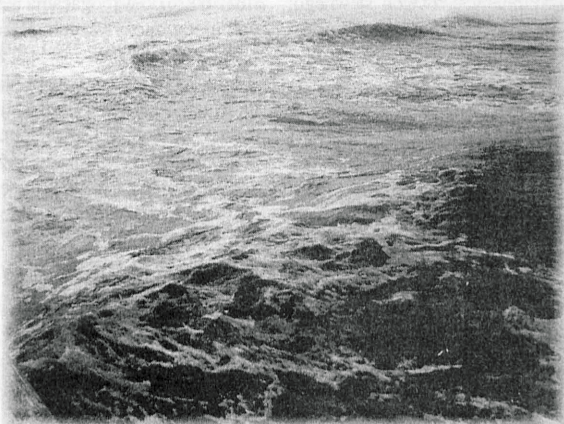
Radostaw Czyżak

Rokitno ☎. 345 30 11

wykonuje:

✦ leczenie i profilaktyka

✦ wyjazdowe badanie na ciąży USG

OBORNIK

W ostatnim dziesięcioleciu zanotowano gwałtowny spadek zużycia nawozów mineralnych. Ogółem zużycie NPK zmniejszyło się o 55 %, w tym o 30 % zużycie nawozów azotowych i aż o 60 % nawozów fosforowych i potasowych. W tym również czasie, w wyniku spadku pogłowia zwierząt zmniejszyła się ilość produkowanego obornika z 6,8 do 5,4 t/ha co w przeliczeniu na NPK daje spadek ze 135 kg/ha do 107,0 kg/ha. Jeżeli taki stan będzie utrzymywał się przez dłuższy czas doprowadzi to do spadku żyzności gleby, a następnie spadku plonów.

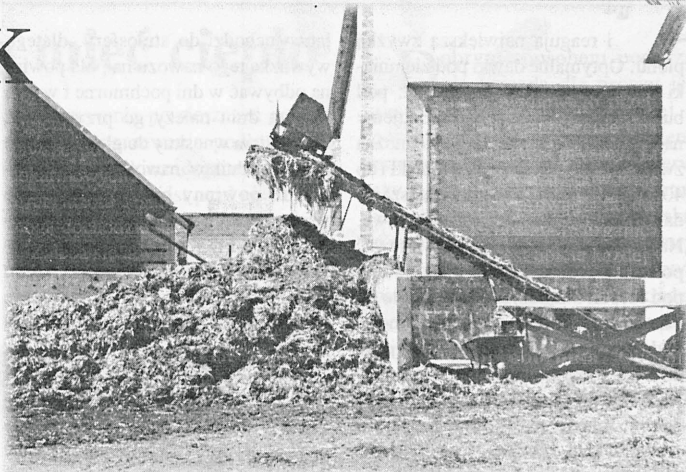
Skład chemiczny obornika. Po przeanalizowaniu w ostatnich latach kilku tysięcy prób obornika z terenu całego kraju opracowano reprezentatywne dane co do składu dla poszczególnych gatunków zwierząt.

Skład chemiczny obornika dla poszczególnych gatunków zwierząt						
Składnik	Zawartość makroskładników w % w świeżej masie obornika					
	Bydło	Trzoda chlewna	Konie	owce	Kury noski	Obornik mieszany
Azot	0,47	0,51	0,54	0,75	1,20	0,46
Fosfor	0,28	0,44	0,29	0,38	0,79	0,30
Potas	0,65	0,68	0,90	1,19	0,80	0,63
Wapń	0,43	0,44	0,43	0,58	0,73	0,41
Magnez	0,15	0,18	0,16	0,19	0,21	0,15

Przy zawartości 0,47 % azotu w świeżej masie obornika od bydła, jedna tona zawiera 4,7 kg azotu, przy zawartości 0,28 % fosforu 1 tona zawiera 2,8 kg tego składnika, i analogicznie, jedna tona tego nawozu zawiera 6,5 kg potasu.

Z powyższej tabeli wynika, że najbardziej zasobny w składniki pokarmowe jest obornik od kur nosiek w następnej kolejności obornik owczy.

Ilość produkowanego obornika zależy głównie od gatunku zwierząt, przykładowo jedna krowa mleczna o wadze około 500 kg w ciągu roku produkuje w przybliżeniu 12 ton obornika, w którym znajduje się 56 kg azotu całkowitego, 34 kg fosforu i

77 kg potasu.

Przechowywanie obornika. Obornik wywożony jest na pole najczęściej dwa lub trzykrotnie w ciągu roku, czyli przez okres 6 lub 4 miesięcy pozostaje w budynkach inwentarskich albo składowany jest na płycie gnojowej,

boków tak, aby odcieki z obornika nie spływały poza płytę,

⇒ powinny być wyposażone w zbiorniki na wodę gnojową.

Przy braku zbiornika na wodę gnojową, woda zatapia dolne warstwy obornika w których zamiast prawidłowej fermentacji zachodzi proces torfienia. Taki obornik źle rozkłada się w glebie, ponadto podtopione dolne warstwy wielokrotnie zwiększają wyplukiwanie składników, głównie azotu i potasu.

Obornik należy układać warstwami i nie na całej powierzchni płyty gnojowej, lecz na niewielkiej powierzchni – kratерze. Grubość jednorazowo układanej warstwy zależy od ilości i częstotliwości opróżniania pomieszczeń. Warunkiem prawidłowego przebiegu fermentacji jest ograniczenie dostępu powietrza do wnętrza przymy. Luźne ułożenie tego nawozu, powoduje, że zagrzewa się, co prowadzi do dużych strat azotu i substancji organicznej. Dlatego ważne jest ubicie każdej warstwy nałożonego obornika a wysokość ułożonej przymy powinna wynosić nie mniej niż 2 m.

Stosowanie obornika. Obornik najkorzystniej stosować jest w pierwszej kolejności pod późne ziemniaki i buraki, gdyż te rośliny, ze względu na długi okres wegetacji najlepiej wykorzystują składniki pokarmowe w nim zawarte

ciąg dalszy na s.6 ⇒

➔ i reagują największa zwyżka plonu. Optymalne dawki pod ziemniaki powinny wynosić 20-25 t/ha, pod buraki 25-30 t/ha. Jeżeli dysponujemy nadwyżkami obornika, dawki te można zwiększyć do 30 ton pod ziemniaki i do 40 ton pod buraki. Dalsze zwiększanie dawek pod te rośliny jest niecelowe. Nadwyżki wskazany jest zastosować pod inne rośliny, przede wszystkim pod rzepak i kukurydzę w ilości do 30 t/ha i dopiero w następnej kolejności pod zboża w ilości nie większej niż 20 t/ha. Obornik pod zboża zalecany jest głównie na glebach słabych i przy dużym udziale roślin zbożowych w zmianowaniu. Głębokość przyorania obornika powinna wynosić 15 cm na glebach zwięzłych i 20 cm na glebach lekkich. Część azotu w oborniku występuje w formie amonowej, która

łatwo uchodzi do atmosfery, dlatego wywózka tego nawozu na pola powinna odbywać w dni pochmurne i w tym samym dniu należy go przyorać. Z obornikiem wnosimy do gleby znaczne ilości składników nawozowych. Składniki te powinny być uwzględnione w planowaniu nawożenia pod uprawiane rośliny uwzględniając równoważnik wykorzystania w przypadku azotu i procentowe wykorzystanie składników z obornika w przypadku fosforu i potasu.

Przykładowo przy zastosowaniu 30 t obornika na 1hektar o średniej zawartości składników podanych w powyższej tabeli dla bydła, rośliny pobiorą około 42,5 kg azotu. W następnych latach azot z zastosowanego obornika nie jest pobierany, gdyż jest wiązany na trwałe z substancją

organiczna – próchnica. W przypadku fosforu do gleby wprowadza się około 84 kg tego składnika, przy czym w I roku wykorzystywany jest w 40 % co stanowi 33,6 kg, w II roku w 38 % tj. 31,9 kg i w III i IV roku w 20 % tj. 16,8 kg. Ilość potasu w tej ilości obornika wynosi około 195 kg, w I roku rośliny wykorzystują 70 % czyli 136,5 kg, w II roku 20 % czyli 39 kg, w III i IV roku 10 % co stanowi 19,5 kg. Wynika z tego, że nawożenie samym obornikiem nie wystarcza do osiągnięcia wysokich plonów i konieczne jest uzupełniające nawożenie mineralne. ■

*Na podstawie „Upowszechnienie zasad dobrej praktyki rolniczej”
– IUNG Puławy*

Opracował: Benedykt Lipiński

POKAZ W ZIENKACH

W dniu 29.10.2004 roku w gospodarstwie państwa Marty i Pawła Dąbrowskich w Zienkach gmina Sosnowica odbyła się prezentacja i pokaz pracy ciągników marki Valtra, oraz urządzeń nawadniających firmy Bauer.

Prezentacja w Zienkach związana była z rozszerzeniem oferty handlowej Firmy Handlowo-Zaopatrzeniowej „Agronom” z Jasionki koło Parczewa. Firma zamierza sprzedawać rolnikom ciągniki Valtra i urządzenia nawadniające.

W prezentacji udział wzięli przedstawiciele Firmy Valtra spółka z o.o. z Paczkowa, Firma „Agronom” z Ja-

sionki, Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Parczewie, oraz około 60 rolników z okolicznych gmin.

Prezentację oferty Firmy Valtra rozpoczęto od omówienia asortymentu wyrobów, prowadzący przekonywał zgromadzonych rolników do swoich ciągników omawiając zalety oferowanego sprzętu ich niezawodność i niskie zużycie paliwa, oraz prostotę i wygodę w pracy z tymi maszynami. Firma oferuje też korzystne kredytowanie zakupu.

W prezentacji uczestniczyło 4 ciągniki Valtra o mocy odpowiednio: 74, 95, 105 i 145 KM.

Po zakończonej prezentacji teoretycznej rozpoczął się pokaz pracy w/w

ciągników na polu.

Pracowały one z plugami obrotowymi a jeden z talerzówką.

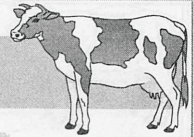
W czasie pokazu każdy zainteresowany mógł osobiście uisnąć za kierownicą wybranego ciągnika i wypróbować go w czasie pracy na polu.

W trakcie prezentacji jak i pokazu praktycznego rolnicy zadawali wiele pytań odnośnie zużycia paliwa, niezawodności, rozwiązań technicznych oraz cen.

Na zakończenie wszyscy jeszcze raz zebrali się na terenie gospodarstwa przy ciepłym poczęstunku, gdzie mogli się wymienić między sobą spostrzeżeniami, podzielić innymi wiadomościami oraz zadawać dalsze pytania i wyjaśniać wątpliwości. ■

Opracował: Tadeusz Rowiński

Prosięta lubią mieć ciepło

Każda grupa technologiczna świń ma specyficzne wymagania odnośnie do temperatury pomieszczenia, w którym przebywa. To, czy świniom jest wystarczająco ciepło decyduje o ich prawidłowym rozwoju, szybkim przyroście i zdrowotności. Właściwą temperaturę najtrudniej zapewnić w porodówce, gdzie różnica

podgrzewania pomieszczeń jest stosowanie ogrzewania podłogowego, gdzie czynnikiem doprowadzającym energię ciepłą jest prąd elektryczny lub podgrzana woda. Zaletą takiego systemu jest równomierne ogrzanie całej powierzchni gniazda prosiąt.

Ogrzewanie przy pomocy promienników nie jest doskonałe.

Głównym mankamentem jest ogrzewanie do zbyt wysokiej temperatury centralnej części gniazda, w

zależności m.in. od mocy urządzenia i wysokości zawieszenia. Natomiast skrajna, pozostała część powierzchni jest niedogrzana. Pomimo, iż pod względem równomierności rozkładu temperatury nie są doskonałe, z uwagi na ich m.in. niższą w porównaniu z innymi urządzeniami - cenę, łatwość obsługi niewielkie rozmiary, nadal są najbardziej powszechnie stosowane.

między optymalną ciepłotą dla loch i prosiąt wynosi nawet kilkanaście stopni. Dla loch karmiących optymalną jest temperatura w przedziale 19-21°C. Podwyższenie tego poziomu może powodować dyskomfort termiczny dla lochy, objawiający się jej nerwowym zachowaniem, zwiększoną aktywnością ruchową, co może być przyczyną przynięceń prosiąt. Ponadto zbyt wysoka temperatura w kojcu powoduje zmniejszenie apetytu u zwierząt oraz jest przyczyną zaburzeń w procesie wydzielania mleka.

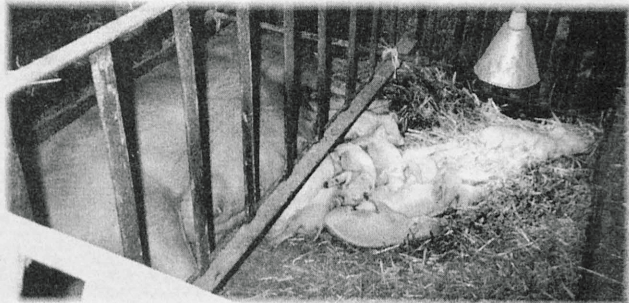
Przychodzące na świat prosięta mają temperaturę ciała ok. 40°C. Z uwagi na słabo rozwinięty jeszcze układ termoregulacji i brak chroniącej przed zimnem warstwy tłuszczu narażone są na szybkie ochłodzenie organizmu. Dlatego temperatura otoczenia nowo urodzonych prosiąt powinna kształtować się na poziomie 32-34°C. By sprostać wymaganiom loch i prosiąt konieczne jest dogrzewanie gniazda prosiąt. Najczęściej stosowane są elektryczne, lampowe lub ceramiczne promienniki podczerwieni oraz płyty grzewcze. Inną metodą

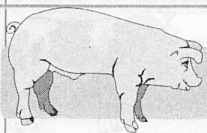
Dobrym sposobem podgrzania gniazda dla prosiąt jest zastosowanie płyty grzewczej w posadzce i dodatkowo zamieszczenie promiennika lampowego przez pierwszy tydzień po oproszeniu. Istotnie jest, by w całym gnieździe uzyskać równomierny rozkład temperatury. O tym informuje również zachowanie prosiąt. Kiedy prosięta układają się na obrzeżach gniazda oznacza to, że w środku jest zbyt gorąco, należy zmniejszyć ogrzewanie (podnieść promiennik), kiedy są zbite jedne na drugim, jest im za zimno. Czasem zdarza się, że prosięta w ogóle nie chcą wejść do gniazda ogrzewanego promiennikiem, wówczas należy dokładnie sprawdzić rozkład temperatur oraz jego umiejscowienie. Gniazdo powinno być usytuowane w najbardziej spokojnym miejscu kojca, dalek od korytarza. Prosięta mają zdecydowanie najwyższe wymagania odnośnie temperatury, które wraz z wiekiem maleją.

PZDR Łuków
Dariusz Grochowski

Temperatura w gniazdach prosiąt w zależności od wieku

Wiek (liczba dni)	Wymagana temperatura (°C)
1	32-34
1-3	28-30
4-14	24-28
15-21	22-28
21-28	18-22
28-56	18-21

Odchów cieląt na remont stada

część 2

Po zakończeniu odpajania cieląt utrzymujemy je w kojcach grupowych, lub na stanowiskach wiązanych. Lepszym rozwiązaniem są kojce grupowe. Powinny mieć stały dostęp do wybiegów. W tym okresie układ pokarmowy młodziży jest w pełni rozwinięty i przystosowany do pełnego wykorzystywania pasz objętościowych.

Często cielęta a potem jałówki (od 6 miesiąca życia) są najbardziej zaniedbaną grupą zwierząt w stadzie. Do najczęściej popełnianych błędów przez hodowców należą: brak stałego dostępu do wody, zbyt skąpa dawka pokarmowa, zły dobór pasz w dawce. W tym wieku następuje szybki wzrost i rozwój organizmu zwierząt (następuje również wzrost tkanki wydzielniczej). Nieprawidłowe żywienie młodziży jest powodem zbyt niskich przyrostów, niewłaściwego rozwoju wymienia oraz odfuszczenia się krów w trakcie użytkowania mlecznego.

Ważnym elementem jest woda szczególnie tuż po zakończeniu odpajania. Brak stałego dostępu do niej powoduje ograniczenie pobierania pasz a to przyczynia się do zmniejszenia przyrostów. Często młodziż otrzy-

muje również paszę gorszej jakości co w konsekwencji prowadzi również do niższych przyrostów oraz opóźnienia rozwoju osobniczego (dojrzwiania płciowego).

Cielęta oraz jałówki zwykle otrzymują taką samą paszę objętościową jak krowy produkcyjne. Jest to dużym błędem ponieważ paszą podstawową w żywieniu krów produkcyjnych powinna być pasza objętościowa energetyczna (np. kiszonka z kukurydzy) natomiast młodziż powinna otrzymywać przede wszystkim paszę białkową (sianokiszonka, kiszonki z traw i motylkowych, dobrej jakości siano a w okresie letnim dobre pastwisko). Paszy treściwej młodziż powinna dostawać ok. 2 kg o zawartości ok. 15 – 18% białka (jeśli paszą podstawową jest kiszonka z kukurydzy lub siano zebrane zbyt późno to koncentracja białka powinna być wyższa) w okresie zimowym.

Latem dobowe pobranie zielonki dla sztuk młodszych (4 – 6 miesięcznych) powinno wynosić ok. 15 a dla starszych ponad 20 kg (ponad rocznych). Dawkę letnią należy uzupełnić sianem w ilości od 1 do 2 kg (w zależności od wieku) oraz paszą treściwą ok. 1 kg na sztukę. Zwierzęta powinny bezwzględnie otrzymywać mieszankę mineralną, ewentualnie musza

mieć stały dostęp do lizawki.

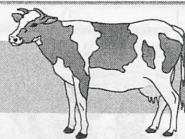
Dawka pokarmowa powinna gwarantować przeciętne przyrosty dobowe na poziomie 750 g w okresie odchowu oraz masę co najmniej 350 kg w wieku 15 – 16 miesięcy. W pierwszym okresie odchowu jałówek (6 – 12 miesiąc życia) powinny być wyższe i wynosić ok. 800 – 850 g natomiast od 12 miesiąca życia do 3 tygodni przed wycieleniem 700 g w ciągu doby.

Osiągnięcie masy ciała co najmniej 305 kg wyznacza termin przydatności jałówki do krycia. Często występuje zacielenie sztuk przy zbyt niskiej masie ciała lub za słabo wyrośniętych. Dla krów cb z dużym udziałem genów rasy hf zaleca się krycie przy masie ciała 380 – 400 kg i wysokości w kłębie 125 – 127 cm. Jałówka, która była prawidłowo odchowywana powinna zacielić się w ciągu 90 dni od pierwszego zabiegu.

Jałówki najlepiej utrzymywać luzem w kojcach grupowych. Jeśli utrzymujemy je alkierzowo to powinniśmy je codziennie wypuszczać na pastwisko (w lecie) lub wybieg. Umożliwia nam to lepszą obserwację zwierząt (ułatwia wykrywanie rui) i wpływa korzystnie na ich zdrowie.

Żywienie zacielenych jałówek opieramy na paszach objętościowych. Są one podstawą żywienia do okresu ok. 5 – 6 tygodni przed wycieleniem. W tym czasie zaczynamy stopniowo zadawać pasze treściwe. Przed wycieleniem ilość zadawanej paszy treściwej powinna wynosić około 3 kg dziennie. Jałówkom należy podawać przez cały okres mieszanki mineralne lub musza mieć stały dostęp do lizawek.

Rolnicy pomyślcie o wcześniejszym odsądzeniu prosiąt - to warto wprowadzać w swoich gospodarstwach

Pierwsze dni życia prosięcia

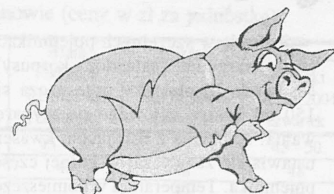
Szybkie odsądzenie macior od prosiąt zaczyna być w polskich chlewniach standardem produkcji. Bez tego nie da się uzyskać w roku od jednej maciory 20 odchowanych prosiąt. Przy zagłębieniu się w fizjologię rozwoju tych zwierząt oraz analizie samej laktacji maciory okazuje się, że wczesne odsądzenie jest uzasadnione ekonomicznie, ale też korzystne dla prosiąt i maciory.

Organizm lochy po porodzie jest nastawiony na produkcję odpowiedniej ilości bogatego w składniki odżywcze pokarmu dla prosiąt. Ilość produkowanego przez lochę mleka w około 21 dniu laktacji jest już niewystarczająca w stosunku do potrzeb pokarmowych prosiąt. Już to wskazuje na potrzebę ich odpowiednio wczesnego dokarmiania. Niestety, przewód pokarmowy prosiąt choć doskonale przygotowany do trawienia składników pokarmowych mleka bogatego w wysokostrawny tłuszcz i laktozę, nie jest przygotowany do trawienia paszy stałej, w której głównym

źródłem energii jest skrobia.

Jak pogodzić te dwie podstawowe sprzeczności- z jednej strony konieczność dokarmiania prosiąt, a z drugiej- niewielką zdolność przewodu pokarmowego do trawienia i wykorzystania paszy?. Dokarmianie prosiąt należy rozpocząć znacznie wcześniej i stosować do tego specjalne produkty. Wówczas, już w okresie spadku mleczności lochy, czyli w 21 dniu laktacji można ją odsądzić od prosiąt. Im wcześniej planujemy rozpocząć odsądzenie, tym wcześniej należy rozpocząć przyzwyczajanie prosiąt do pierwszej paszy stałej. Dzięki szybkiemu rozpoczęciu przyzwyczajania młodych zwierząt do nowego rodzaju pokarmu stymuluje się funkcje enzymatyczne układu trawiennego.

Przy wczesnym terminie odsądzenia musimy zapewnić prosiętom bardzo dobre warunki środowiskowe i bardzo dobrej jakości, charakteryzujące się

wysoką strawnością pasze oraz stały dostęp do czystej i świeżej wody. Pasze dla prosiąt nie są tanie, ale dzięki postępowi technologicznemu są doskonałej jakości, o idealnym dla prosiąt składzie i właściwościach. Poprawę strawności takich mieszanek uzyskuje się w specjalnych procesach preparowania ziaren zbóż. Jako źródło białka stosowana jest suszona plazma z dużą zawartością immunoglobulin.

Stosowanie odpowiednich mieszanek dla prosiąt pozwala na dobre ich przygotowanie do pobierania tylko pasz stałych w wieku 3 tygodni od urodzenia. Jest to korzystne dla ich dalszego wzrostu i rozwoju oraz pozwala na znacznie lepsze wykorzystanie rozplodowe macior. Rolnicy trzeba się zastanowić, czy nie warto wcześniej zacząć odsądzać prosiąt. ■

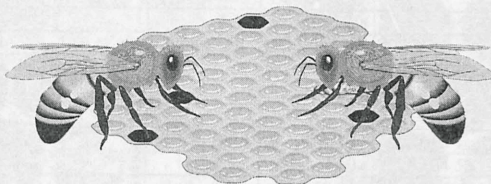
Młynarz Bożena PRDR Łuków

(część II)

Wybór środków chemicznych pomocnych w niszczeniu barciaków jest dość ograniczony. Należą do nich: dwutlenek siarki, pary kwasu octowego, pary formaliny. Jednak nie wszystkie środki chemiczne działają na jaja barciaków i dlatego konieczne jest 2-3-krotne powtarzanie zabiegów.

Zastosowanie dwutlenku siarki

Gaz ten uzyskuje się przez spalanie siarki sublimowanej, czyli tzw. kwiatu siarczanego. Dwutlenek siarki działa zabójczo na wszystkie stadia rozwojowe barciaków oprócz jaj, także na pleśń i roztocze niszczące zapasy pyłku. Zaleca się spalanie od 50 do 120 g siarki na 1 m³ pomieszczenia, w zależności od stopnia jego uszczelnienia. Plastry w takim gazowanym pomieszczeniu powinny być przetrzymywane przez 24-36 godzin. Siarkowanie powinno się przeprowadzać 2-3 razy. Zabiegi te mogą być

Zwalczanie barciaków

wykonywane tylko na plastrach niezawierających miodu lub zapasów cukrowych. Dopuszcza się siarkowanie plastrów zawierających zapasy pyłku. Siarkowanie pomieszczeń jest jednak zabiegiem uciążliwym, wymaga zachowania środków ostrożności. W niektórych krajach są w użyciu specjalne knoty siarczane przeznaczone do spalania. Można też usprawnić zabieg przygotowując wcześniej nasączone roztopioną siarką paski grubej tektury. Paski te znacznie łatwiej się spalają niż sama siarka. Takie same paski można wykorzystywać przy

likwidacji rodzin pszczoł. Warto pamiętać, że siarkowanie plastrów nie niszczy spor *Nosema apis*.

Zastosowanie kwasu octowego

Pary stężonego kwasu octowego wywierają zabójcze działanie na stadia rozwojowe barciaków, niszczą nawet jaja tych szkodników. Najlepsze działanie wykazują pary kwasu octowego lodowatego, jednak są trudności z jego kupieniem i wobec tego trzeba stosować 85 % kwas octowy techniczny. Plastry umieszczają

ciąg dalszy na s. 10 ➔

się w szczelnych pojemnikach (szafa, skrzynia, zestawione korpusy). Na każde 10 plastrów przeznaczasz 150 ml kwasu octowego do wyparowania. Naczynie z parującym kwasem ustawiasz się zazwyczaj w górnej części pojemnika. Temperatura w pomieszczeniu nie powinna być niższa niż 17°C, a plastry przetrzymuje się w parach kwasu octowego 7 dni. Po wyjęciu z pojemnika plastry należy wywietrzyć, aby usunąć woń octu. Nie wolno plastrów pachnących octem poddawać do roszczenia. Kwas octowy nie wykazuje szkodliwego działania na pozostawione zapasy pokarmu, ale powoduje korozję drutów mocujących węże. Dodatkowa zaleta kwasu octowego jest jego zabójcze działanie w stosunku do spor *Nosema apis*. Kwasem octowym chroni się plastry przed zniszczeniem przez barciaki, a jednocześnie prowadzi się profilaktykę dotyczącą nosemozy, ponieważ plastry poddane późnym latem lub wczesną jesienią działaniu par kwasu octowego są też wolne od spor *Nosema apis* i ma to ogromne znaczenie w wiosennym użytkowaniu takich plastrów. Stosowanie par kwasu octowego jest więc bardzo korzystne i godne polecenia, ponieważ chroniąc

plastry przed barciakami jednocześnie niszczy spory *Nosema apis*.

Przy stosowaniu kwasu octowego trzeba zachować ostrożność. Szeźony kwas octowy ma działanie żrące, a pary kwasu silnie podrażniają błonę śluzową nosa, drogi oddechowe oraz spojówki.

Zastosowanie par formaliny

Formalina to prawie 40% roztwór aldehydu mrówkowego. W celu odkażenia plastrów można ją podgrzewać i odparowywać w zamkniętym pomieszczeniu. Przyjmuje się, że na 1 m³ pomieszczenia wystarczy odparować 12,5 ml formaliny. Istnieje również sposób uzyskiwania par formaliny na drodze chemicznej, stosując do tego celu nadmanganian potasu. Na 1 m³ pomieszczenia używa się 30 ml formaliny, 25 g krystalicznego nadmanganianu potasu i 15 ml wody. Po zmieszaniu obu składników następuje burzliwa reakcja z wydzieleniem par formaliny. Ten ostatni sposób jest dość kłopotliwy, wymaga zachowania dużej ostrożności. Można jednak polecić gotowy preparat o nazwie Formaster używany do dezynfekcji pomieszczeń hodowlanych. Postać handlowa tego preparatu to kostka zawierająca 37% paraformaldehydu przeznaczona do kontrolowanego spalania wewnątrz pustych pomieszczeń. Jedna

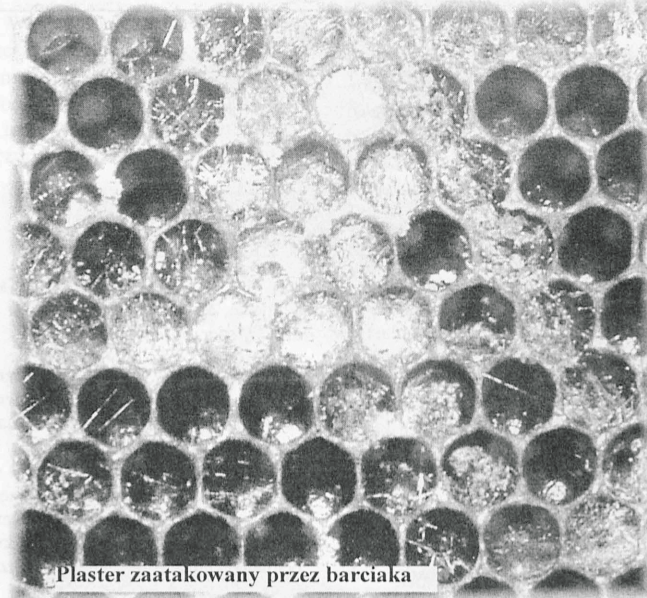
kostka wystarcza do odkażenia 300 m³ pomieszczenia. Odkażane pomieszczenie musi być szczelnie zamknięte, a temperatura w pomieszczeniu powinna wynosić 15-50° C, przy wilgotności względnej minimum 70%.

Plastry poddane działaniu par formaliny należy przewietrzyć, co trwa kilka dni. Jeżeli zachodzi potrzeba ich natychmiastowego użycia, można zneutralizować pary formaliny przy użyciu amoniaku. Powstaje wówczas bezwonny, nieszkodliwy dla pszczoł związek chemiczny - urotropina. Do zneutralizowania 125 ml formaliny trzeba użyć 60 ml 33% amoniaku.

Ze względów technicznych trudno jest w naszych warunkach polecać niszczenie barciaków innymi metodami chemicznymi, na przykład przy użyciu tlenku etylenu lub dwutlenku węgla. Nie powinno się też stosować popularnych preparatów używanych do niszczenia i odstraszania moli, ponieważ mogą one zawierać oprócz naftalenu (też niepolecanego) dodatek insektycydów.

Pragniemy jednocześnie przeprosić czytelników za błąd drukarski, który pojawił się w artykule Zwalczanie barciaków (część I) zamieszczonym w numerze 11/2004 Doradztwa Rolniczego (dotyczy ostatniego akapitu). Poniżej przytaczamy poprawiony fragment.

W magazynach pszczelarskich bardzo ważne jest zapewnienie sprawnej wentylacji oraz niskiej temperatury. Barciaki nie lubią przewiewów. Niska temperatura powoduje spowolnienie ich cyklu rozwojowego, a ujemne temperatury działają niszcząco. Przyjmuje się, że rozwój barciaków ustaje już w temperaturze plus 10°C, ale w tej temperaturze ich jaja mogą przeżywać nawet jeden rok, a stadia rozwojowe kilka miesięcy. Gąsienice giną przy temperaturze minus 5°C, a pozostałe stadia, w tym także jaja, w temperaturze poniżej minus 10°C, jeżeli taka temperatura utrzymuje się, chociaż dwa dni.

Plaster zaatakowany przez barciaka

Małgorzata Lewandowska

Opracowano na podstawie
 Pszczelarstwa - 10/2004 Zwalczanie
 inwazji barciaków w pasiece Prof.
 dr hab. Barbara Tomaszewska

Informacje rynkowe

Notowania cen na targowiskach

sprządzone przez Oddział LWODR
w Grabanowie (ceny w zł za jednostkę)

Lp	Wyszczególnienie	J.M	Wisznice	Parczew	Piszczac	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Łuków	Międzyrzec Podlaski
			29.11.2004 poniedziałek	30.11.2004 wtorek	01.12.2004 środa	01.12.2004 środa	02.12.2004 czwartek	02.12.2004 czwartek	02.12.2004 czwartek
1.	Pszenica	dt	-	-	45	46 - 48	45 - 50	50	45 - 50
2.	Pszennyto	dt	-	-	40 - 42	35 - 38	40	42	48
3.	Zyto	dt	-	-	30 - 35	30	-	32	30
4.	Owies	dt	-	-	27 - 30	30	30 - 35	30	30
5.	Owies bezłuskowy	dt	-	-	-	-	55	-	-
6.	Jęczmień	dt	-	-	40 - 47	46	48 - 50	48	50
7.	Mieszanka zbożowa	dt	-	-	28 - 32	34 - 35	33 - 38	-	38
8.	Łubin	dt	-	-	-	-	60	-	-
9.	Kukurudza	dt	-	-	-	-	50	-	-
10.	Ziemniaki	dt	-	-	-	25	24 - 33	-	-
11.	Kapusta	dt	15 - 20	-	-	-	25	-	-
12.	Kapusta szatkowana	dt	-	-	-	-	35	-	-
13.	Groch	dt	-	-	-	-	80	-	-
14.	Cebula	dt	-	-	-	-	47 - 50	-	-
15.	Króliki	kg	-	-	-	-	-	-	4.00
16.	Prosięta 10-15 kg	para	200 - 250	-	220 - 250	270 - 280	320	260 - 280	280
17.	Prosięta pow. 15kg	para	270 - 320	-	260 - 300	290 - 330	-	280 - 350	320
18.	Jaja	szt.	0.30 - 0.32	0.30 - 0.38	0.28 - 0.40	0.24 - 0.40	0.26 - 0.36	0.25 - 0.40	0.25 - 0.40
19.	Gruszki	kg	1.20 - 2.00	2.00	1.50 - 2.00	1.50 - 2.30	1.50 - 2.50	2.50	2.00
20.	Jabłka	kg	0.80 - 1.20	0.80 - 1.50	0.80 - 1.20	0.80 - 1.50	1.00 - 1.60	0.80 - 1.50	1.00 - 1.50
21.	Orzechy laskowe	kg	-	-	-	-	9.00 - 10.00	-	7.00
22.	Orzechy włoskie	kg	-	-	-	-	4.00	-	3.50
23.	Cebula	kg	0.50 - 1.00	0.50 - 1.00	0.40 - 0.80	0.60 - 0.80	1.00	0.50 - 0.80	0.80
24.	Czosnek	szt	0.50 - 0.80	0.60	0.60 - 0.80	-	-	0.30 - 0.50	0.50
25.	Czosnek	kg	-	-	-	-	9.00 - 10.00	-	-
26.	Papryka	kg	4.80	-	-	3.00 - 5.00	7.00	2.50 - 3.00	6.00
27.	Pomidory	kg	-	1.00 - 3.00	-	1.50 - 4.00	4.00 - 6.00	3.00 - 5.00	3.80
28.	Ogórki	kg	-	-	-	-	-	3.00 - 3.50	-
29.	Ogórki kiszzone	kg	-	-	-	-	4.00 - 4.50	-	-
30.	Kapusta kiszona	kg	-	1.50	-	-	2.00 - 2.50	-	1.20 - 1.50
31.	Kapusta	szt.	0.50 - 1.50	1.00	1.00 - 1.50	0.60 - 1.20	1.00 - 2.00	0.50	0.60
32.	Kapusta pekińska	główka	1.70 - 2.50	1.60	1.20 - 1.50	-	-	1.00 - 1.50	-
33.	Kapusta pekińska	kg	-	-	-	-	2.00	-	-
34.	Kapusta czerwona	szt	-	-	-	-	-	-	1.00
35.	Kalafior	szt.	-	-	-	1.50 - 2.00	-	2.00	-
36.	Pieczarki	kg	-	4.50 - 5.00	-	4.50	3.00 - 4.50	3.50 - 4.50	4.60
37.	Marchew	kg	0.70 - 0.80	0.60 - 0.70	0.80	0.60 - 0.70	1.00	0.40 - 0.50	1.00
38.	Miód	kg	15.00 - 20.00	-	16.00 - 20.00	-	17.00 - 18.00	20.00	18.00-19.00
39.	Buraki czerwone	kg	0.60 - 0.80	0.80 - 1.00	0.80	0.60 - 0.70	1.00	0.50	0.80
40.	Salata	szt.	-	-	-	-	2.00	-	1.00
41.	Rzodkiewka	pezdek	-	-	-	-	1.00 - 1.20	-	1.00
42.	Seler	kg	2.00	2.00 - 2.50	2.00	2.00 - 2.50	2.00 - 2.50	1.50 - 2.00	2.00
43.	Por	szt.	0.50 - 0.80	0.50	-	-	-	0.60	-
44.	Por	kg	-	2.50	-	-	2.50	-	2.00
45.	Pietruszka	kg	1.00 - 1.50	1.60 - 2.50	1.50 - 2.00	2.00	2.50	-	2.00
46.	Ziemniaki	kg	-	0.40	-	0.30 - 0.40	0.40 - 0.70	-	0.50
47.	Peska dyni	kg	2.00 - 3.00	-	-	-	-	-	-

Wisznice: prosięta
Łuków: zboża
Piszczac: prosięta
prosięta

podaż średnia
podaż średnia
podaż średnia
podaż średnia

popyt średni
popyt mały
popyt średni
popyt średni

Radzyń Podl.: zboża
Biała Podl.: zboża
Międz. Podl.: zboża
prosięta
prosięta
prosięta

prosięta
prosięta
prosięta
prosięta

prosięta
prosięta
prosięta
prosięta

prosięta
prosięta
prosięta
prosięta

prosięta
prosięta
prosięta
prosięta

Kojpasz Sp.j.
KOSSOWSKI, JAKUBIUK

ul. Przemysłowa 13
21-580 Wisznice

*Dziękując wszystkim
Naszym Klientom
i Partnerom handlowym*
za dotychczasową owocną
współpracę pragniemy
złożyć życzenia
ciepłych i rodzinnych Świąt
Bożego Narodzenia
oraz samych sukcesów
w nadchodzącym
Nowym 2005 Roku*

Wesołych Świąt

Kojpasz Sp.j. KOSSOWSKI, JAKUBIUK

SKLEP- HURTOWNIA:

ul. Przemysłowa 13
21-580 Wisznice
tel. (083) 378 15 23

BIURO:

tel. (083) 378 22 52
tel./fax (083) 378 16 23
kom. 0504 102 143

Ceny zboż,

Zboża

ceny w zł / tona

Punkt skupu	PSZENICA	JĘCZMIEN	ZYTO	PSZENŻYTO	OWIES	KUKURYDZA
Biała Podlaska ceny z dnia 30.11.2004r.						
Mieszalnia pasz "Wola Pasze" Biała Podlaska ul.Sidorska tel.342-22-01 (Płatność po 45 dniach od sprzedaży)*	380 - 400 + VAT	380 - 400 + VAT	295 - 305 +VAT	340 - 360 + VAT	owies beżłuskowy 380 - 400 + VAT 280 - 300 + VAT	380 - 400 + VAT
PZZ „MIŁOSZ” Kijowiec gm. Zalesie tel. 375 75 57	400 - 460 + VAT w zależności od jakości		320 + VAT płatność do 30 dni			
„Podlaskie Gorzelnie” Gorzelnia Witulín 21-542 Leśna Podlaska tel. 345-18-21			300 + VAT			310 + VAT termin płatności do 2 m-cy od dostawy (14% wilgotności)
Podlaskie Zakłady Spirytusowe „Alkowiń” sp. z o.o Międzyrzec Podl. ul. Lubelska 65 Tel. 371-50-82			300 + VAT płatność od ręki	300 + VAT płatność od ręki		
Wisznice ceny z dnia 30.11.2004r.						
AGRO-HANDEL Polubiczne Wiejskie II	380 - 400 + VAT	370 + VAT	300 + VAT	330 + VAT	300 + VAT	
Radzyni Podlaski ceny z dnia 03.12.2004r.						
PPP BACUTIL Bedno tel.352-86-01		380 + VAT		350 + VAT		
Parczew ceny z dnia 26.11.2004r.						
Młyn Gospodarczy Marek Tosciańczyk Parczew tel.083)354-17-67 ul.11-go Listopada 107	420 - 440 + VAT					

♦ Reklama ♦ Reklama ♦ ♦ Reklama ♦ Reklama ♦ ♦ Reklama ♦ Reklama ♦ ♦ Reklama

Centrala Nasienna w Parczewie

ul. Szkolna 32 tel. (083) 354 13 28.

Oferuje do sprzedaży:

⇒ Pasze, koncentraty i premiksy firm:
KOUDELS, Sano, EKOPŁON,
UNIPASZ, LNB, EuRolPol, Polsanders,
DOBROPASZ, Josera, INNATALER,
Polfarm, Mikita

⇒ Śrutę sojową i rzepakową

⇒ Sprzęt i maszyny rolnicze

Agrom

⇒ ciągniki i kombajny NEW HOLLAND

⇒ nawadnianie

⇒ maszyny rolnicze znanych firm

⇒ pasze, koncentraty, premiksy

⇒ nawozy, środki ochrony roślin

Zapraszamy

Jasionka 102, 21-200 Parczew
tel. 355-05-22; kom. 0 604 296 337

PH „ARKADY”

Arkadiusz Miszczuk

Rusify 49, 21-222 Podedwórze
tel. (083) 379-51-24, kom. 608 516 126

Oferuje do sprzedaży produkty firmy
EKOPLON S.A.

- *Koncentraty pełne - PROTAMIK*
- *Koncentraty 10%*
- *Mieszanki witaminowo- mineralne*
FARMER
EKOFO5
SORBIX
- *Prefiksy dla trzody chlewnej*
przeżuwaczy i drobiu:
DYNAMIX
EKOMIX
PREMIX 4%
- *Pasze pełnoporcjowe:*
PRESTARTER
STARTER
- *Nawozy dolistne rolnicze*
EKOLIST MAKRO
EKOLIST MONO
MIKROSOL
- *Nawozy ogrodnicze*
MULTIWIT- płynne doglebowe
MULTIWIT granulowane doglebowe

W sprzedaży posiadamy wyposażenie chlewni i wentylacje renomowanych firm

OGŁOSZENIE

Gospodarstwo Pomocnicze przy
Lubelskim Wojewódzkim Ośrodku
Doradztwa Rolniczego w Końskowoli Oddział w Grabanowie
organizuje w okresie jesienno-
zimowym kursy chemizacyjne dla
rolników posiadających opryskiwa-
cze i wykonujących zabiegi ochrony
roślin na plantacjach towarowych.
Obowiązek posiadania takowego
przeszkolenia wynika z ustawy o
ochronie roślin. Szkolenie jest płatne.
Odpłatność 75 zł-os. Adresy i
telefony Powiatowych Zespołów
Doradztwa Rolniczego na drugiej
stronie niniejszego wydawnictwa

Lekarz weterynarii

Radostaw Czyżak

tel. praca (083) 345 30 11

Zakład Lecznictwa

Zwierząt

21-504 Rokitno

tel. kom. 0 603 184 254

Autoryzowany dealer firmy

Westfalia Landtechnik Polen Sp. z o.o.

P.P.H.U. „MLEKO-SYSTEM”

ul. Składnicowa 8

21-200 Parczew

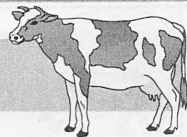
tel. (083) 355 13 09, fax. (083) 355 13 08

Oferuje

- Wyposażenie budynków inwentarskich do hodowli bydła
 - urządzenia udojowe i schładzające (nowe i używane) firmy Westfalia
 - kalenice dachowe oraz kurtyny firmy ARNTJEN
 - przegrody stanowiskowe do obór uwięziowych oraz wolnostanowiskowych
- Wozy paszowe firmy TRIOLIET
 - Środki higieny doju
 - Części zamienne do wszystkich typów dojarek
 - Fachowe doradztwo
 - Artykuły zootechniczne

WESTFALIA

**SPRZEDAŻ
RATALNA**

Płyta gnojowa i zbiornik - zgłoszenie czy pozwolenie na ich budowę ?

Przystępując do budowy płyty gnojowej i zbiornika na gnojówkę o pojemności do 25 m³ należy to przedsięwzięcie zgłosić do wydziału budownictwa właściwego terytorialnie dla miejsca zamieszkania Starostwa Powiatowego. Prace można rozpocząć po uzyskaniu decyzji.

Składając wniosek zgłoszeniowy należy mieć ze sobą następujące dokumenty:

☑ prawo dysponowania gruntem (działka) - dokumentem potwierdzającym jest akt własności lub

wypis z księgi wieczystej
 ☑ dowód osobisty,
 ☑ numer działki na której będzie budowa w/w obiektów
 ☑ mapkę wysokościową (można ją kupić w Starostwie) działki budowlanej (posesji) z zaznaczeniem na niej gdzie mają być w/w obiekty (jakiej wielkości) i w jakiej odległości od miejsc podanych w poniższej tabeli (w tabeli podane wielkości należy traktować jako minimum). Narysowanie w/w obiektów na mapkę wysokościową może być dokonane

przez samego rolnika.

W przypadku, gdy zachodzi konieczność budowy jednego zbiornika na gnojówkę lub gnojowicę o pojemności powyżej 25 m³ należy wykonać projekt budowlany (przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane i należąca do izby zawodowej) i uzyskać pozwolenie na jego budowę (tak jak np. w przypadku budowy obory) również w Starostwie Powiatowym.

Minimum odległości zbiornika i płyty gnojowej od obiektów towarzyszących przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Dla zbiorników zamkniętych (do 200m ³) na płynne odchody zwierzęce mierzone od pokryw i wylotów wentylacyjnych –	Dla zbiorników o pojemności powyżej 200m ³ oraz płyt gnojowych
Od otworów okiennych i drzwiowych pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na działkach sąsiednich	15 m	30 m
Od magazynów środków spożywczych a także obiektów budowlanych przetwórstwa rolnospożywczego	15 m	50 m
Od granicy działki sąsiedniej	4 m	4 m
Od budynków magazynów ogólnych	5 m	10 m
Od silosów na zboże i pasze	5 m	5 m
Od silosów na kiszonki	5 m	10 m

Budowa zbiorników wymaga oprócz materiałów budowlanych pewnych umiejętności i dużej ilości desek służących jako szalunek. Aby ułatwić wykonanie tej inwestycji służyliśmy rolnikom doradztwem oraz formą (okrągłą-metalową), za pomocą której, można dokonać odlania z betonu zbiornika na gnojówkę o pojemności do 24 m³.

Bazyli Fitatiuk

System kwotowania mleka w Polsce możliwości i konsekwencje

W 1984 roku został wprowadzony w UE system kwot mlecznych w celu stabilizacji rynku mleka w UE. Polska również jak w każdym kraju należącym do UE obowiązuje kwotowy system produkcji mleka.

Kwota krajowa jest to ilość mleka jaką danym kraju można wprowadzić do obrotu rynkowego bez opłat karnych. Wielkość ta dzieli się na indywidualną ilość referencyjną dla dostawców hurtowych oraz bezpośrednich.

Producent mleka, który produkuje mleko we własnym gospodarstwie i

sprzedaje je podmiotom skupującym – to dostawca hurtowy.

Producent mleka produkuje mleko we własnym gospodarstwie i wprowadza swoje przetwory z tego mleka bezpośrednio na rynek (sprzedaje przetwory mleczne na bazarach, letnikom itp.) – jest dostawcą bezpośrednim.

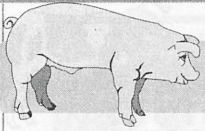
Jeżeli producent mleka spełnia oba powyższe warunki, to jest jednocześnie dostawcą bezpośrednim i hurtowym, musi wówczas posiadać dwa rodzaje ilości referencyjnej.

Ustalenia kwoty mlecznej (indywidualnej ilości referencyjnej IIR) dla dostawców hurtowych i

bezppośrednich w Polsce nastąpiło na podstawie sprzedaży mleka w roku referencyjnym (1 kwietnia 2002 do 31 marca 2003).

Na podstawie stwierdzonej sprzedaży mleka, UE przyznano nam krajową ilość referencyjną w wysokości 8 964 017 ton mleka, w tym 8 500 000 ton dla dostawców hurtowych i 464 017 ton dla dostawców bezpośrednich.

Instytucją nadzorującą wykorzystanie IIR, przyznanie dodatkowych IIR z rezerwy, rejestrowanie kupna-sprzedaży, dzierżaw, kontrolowanie podmiotów ciągnący na s. 11 ➔

⇒ skupujących, nadzór nad opłatami specjalnymi za przekroczenie IIR jest Agencja Rynku Rolnego.

Okres w którym producenci mleka wykorzystują przyznane limity sprzedaży (rok kwotowy) trwa od 1 kwietnia do 31 marca roku następnego. W tym czasie powinni oni wykorzystać co najmniej 70% przyznanej kwoty. Sprzedaż na niższym poziomie może skutkować zmniejszeniem przyznanej kwoty mlecznej.

Przy zwiększeniu produkcji (sprzedaży mleka) hodowca może ubiegać się o zwiększenie przyznanej mu kwoty mlecznej. Może to jednak nastąpić w określonych warunkach.

Dostawcy hurtowi aby otrzymać dodatkowe IIR muszą udokumentować, że od 1 kwietnia 2003 roku do 31 marca 2004 roku zwiększyli produkcję mleka o co najmniej 10 000 kg. do roku referencyjnego. Złożona dokumentacja musi obejmować cały rok.

Po 1 kwietnia 2004 roku wzrost produkcji o co najmniej 10 000 kg. w stosunku do okresu 1 kwiecień 2003-31 marzec 2004 pod warunkiem, że ilość mleka sprzedanego w miesiącu poprzedzającym składanie wniosku o dodatkową ilość kwoty nie jest niższa niż wynika to z dotychczasowych decyzji.

W okresie od 1 kwietnia 2003 do 31 marca 2005 o co najmniej 20 000 kg. w stosunku do roku referencyjnego z tym, że złożenie dokumentów musi obejmować co najmniej okres od 1 kwietnia 2003 do 31 marca 2004 roku.

Przydział dodatkowej kwoty referencyjnej może dotyczyć także dostawców bezpośrednich, którzy posiadają IIR z tym, że muszą udokumentować sprzedaż (rachunki, faktury).

Rolnicy rozpoczynający produkcję mleka po roku referencyjnym muszą udokumentować jego sprzedaż w okresie od 1 kwietnia 2003 do końca

miesiąca poprzedzającego miesiąc w którym złożono wniosek o przyznanie II R.

Rolnicy którzy chcą powiększyć II R mogą składać wnioski o przyznanie dodatkowej ilości referencyjnej od 1 stycznia 2004 roku. Możliwość powiększenia przyznanej IIR może nastąpić również poprzez:

☆ zakup bądź dzierżawę prawa do II R,

☆ dziedziczenie II R,

Transwerów (sprzedaży) można dokonywać w ramach tego samego oddziału terenowego Agencji Rynku Rolnego (ARR) ponadto dzierżawa dotyczy tylko tego samego podmiotu skupującego, na formularzach z załączeniem umowy. 5% przedmiotu umowy zostaje potrącona w celu zasilenia krajowej rezerwy. Formularze dostępne są w każdym oddziale ARR oraz na stronie internetowej www.arr.gov.pl.

Za przekroczenie przyznanych kwot mlecznych (indywidualnych ilości referencyjnych) pobierana będzie opłata specjalna. Nie dotyczy to roku kwotowego 2004/2005. W kolejnych latach podmiot skupujący będzie pobierał zaliczkę w wysokości 0,20 za kg sprzedanego mleka ponad limit. Po roku kwotowym, gdy krajowa ilość referencyjna mleka nie zostanie przekroczona zaliczki będą zwrócone po rozliczeniu roku kwotowego. Jeśli jednak Krajowa Ilość Referencyjna (KIR) zostanie przekroczona przez ARR wyciszenia współczynnik relokacji po uwzględnieniu którego, zostanie naliczona opłata specjalna.

Przy sprzedaży mleka (ustalaniu stopnia wykorzystania IIR) uwzględnia się również referencyjną zawartość tłuszczu w mleku.

Jadwiga Kępa Andrzej Sawicki

Ułatwienie

Od dnia 15.09.2004 r. Oddziały Regionalne Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa rozpoczęły przyjmowanie wniosków o premię na zagospodarowanie, przeznaczoną dla młodych rolników. Premia ta wynosi 50.000 zł, jest wypłacana jednorazowo.

Osoba ubiegająca się o nią musi spełnić następujące kryteria:

1. Jest osobą fizyczną – właścicielem gospodarstwa rolnego lub dzierżawcą gospodarstwa rolnego z zasobów Skarbu Państwa.

2. Jest osobą pełnoletnią i w chwili przyznania pomocy nie przekroczyła 40 roku życia

3. Po raz pierwszy podjęła prowadzenie gospodarstwa rolnego, w tym działów specjalnych, nie wcześniej niż 12 miesięcy przed datą przyznania pomocy. Możliwe jest przyznanie pomocy osobie, która posiada gospodarstwo dłużej niż 12 miesięcy, lecz faktycznie prowadziła je nie dłużej niż 12 miesięcy. Za okresy, w którym rolnik nie prowadził gospodarstwa można uznać na jego wniosek:

a) czas przed uzyskaniem pełnoletności,

b) czas nauki w szkole średniej lub wyższej (dotyczy tylko studiów dziennych),

c) czas odbywania służby wojskowej,

d) czas, w którym rolnik przekazał gospodarstwo w dzierżawę (warunkiem jest wpis do księgi wieczystej lub ewidencji gruntów),

e) czas, w którym rolnik udzielił pełnomocnictwa do prowadzenia gospodarstwa innej osobie na podstawie umowy poświadczanej notarialnie lub zarejestrowanej w izbie skarbowej.

Odliczenie powyższych okresów może mieć miejsce pod warunkiem, że rolnik nie występował w tym czasie o dopłaty bezpośrednie ani nie uzyskał

startu młodym rolnikom

⇒ kredytu preferencyjnego w ARiMR.

4. Jest ubezpieczona w KRUS.

5. Posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe:

a) wykształcenie wyższe rolnicze lub średnie rolnicze,

b) wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe i co najmniej 3 letni staż pracy w rolnictwie,

c) wykształcenie wyższe lub średnie nierolnicze i co najmniej 3 letni staż pracy w rolnictwie lub ukończone studia podplomowe z zakresu związanego z rolnictwem,

d) wykształcenie podstawowe lub nierolnicze zasadnicze zawodowe i co najmniej 5 letni staż pracy w rolnictwie.

Do stażu pracy w rolnictwie zalicza się okres ubezpieczenia w KRUS jako domownik oraz okres, w którym rolnik prowadził przejęte gospodarstwo. Jeżeli rolnik nie posiada kwalifikacji zawodowych musi uzupełnić wykształcenie w ciągu 5 lat od rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa.

6. Gospodarstwo jest żywotne ekonomicznie lub osiągnie żywotności ekonomiczną w ciągu 5 lat od rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa.

Przyjmuje się, że żywotnym gospodarstwem jest takie, które osiąga 4 ESU, tj. potencjalnie 4.800 euro dochodu. Jeżeli gospodarstwo nie spełnia kryterium żywotności ekonomicznej, wnioskodawca wykazuje przyszłą żywotność ekonomiczną na podstawie planu określającego docelowy profil i skalę produkcji.

W przypadku dzierżawy, mającej wpływ na osiągnięcie żywotności ekonomicznej, rolnik przedstawia pisemną umowę dzierżawy, poświadczoną notarialnie, na okres co najmniej 5 lat oraz pisemną zgodę właściciela na przeprowadzenie projektu.

7. Gospodarstwo spełnia, lub spełni w ciągu 5 lat od rozpoczęcia prowadzenia

gospodarstwa, minimalne standardy w zakresie higieny, ochrony środowiska i warunków utrzymania zwierząt.

8. Beneficjent na bieżąco reguluje zobowiązania podatkowe oraz z tytułu ubezpieczeń społecznych w KRUS.

9. Projekt współfinansowany w ramach tego działania nie może być realizowany z innych środków publicznych przyznanych na realizację tego projektu.

10. Beneficjent zobowiązuje się do prowadzenia gospodarstwa rolnego przez okres 5 lat.

Jeżeli osoba ubiegająca się o otrzymanie premii spełnia powyższe kryteria, może składać wniosek w Oddziale Regionalnym ARiMR. Adres Oddziału: Elizówka 65A k/Lublinka, 21-003 Ciecierzyn. Do wniosku beneficjent zobowiązany jest dołączyć następujące załączniki:

1. Kopia dokumentu tożsamości w zakresie danych osobowych.

2. Aktualne zaświadczenie o poleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników jako prowadzący gospodarstwo rolne na podstawie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o braku zaległości w opłaceniu składek z tytułu tego ubezpieczenia.

3. Aktualne zaświadczenie wydane przez naczelnika urzędu skarbowego o braku zaległości podatkowych oraz potwierdzające datę, od której ubiegający się o dofinansowanie realizacji projektu jest podatnikiem podatku dochodowego z tytułu prowadzenia produkcji w działkach specjalnych produkcji rolnej, jeżeli ubiegający się o dofinansowanie realizacji projektu jest podatnikiem tego podatku.

4. Aktualne zaświadczenie wydane przez wójta o wielkości gospodarstwa rolnego i braku zaległości podatkowych oraz potwierdzające datę, od której ubiegający się o dofinansowanie realizacji projektu jest podatnikiem podatku rolnego.

5. Kopie dokumentów potwierdzające kwalifikacje zawodowe ubiegającego się

o dofinansowanie.

6. Pełnomocnictwo, jeżeli ubiegający się o dofinansowanie ustanowił pełnomocnika.

7. Wniosek o uwzględnienie okresów, w których ubiegający się o dofinansowanie nie prowadził gospodarstwa rolnego oraz dokumenty potwierdzające te okresy, jeżeli ubiegający się wnioskując o nie zaliczanie tych okresów, w których faktycznie nie prowadził gospodarstwa.

8. Oświadczenie ubiegającego się o dofinansowanie o ukończeniu innych studiów na kierunku przydatnym do prowadzenia działalności rolniczej, potwierdzone przez wyższą uczelnię.

9. Plan projektu.

10. Wycenienie żywotności ekonomicznej gospodarstwa na podstawie standardowej nadwyżki bezpośredniej.

11. Kopie dokumentów potwierdzających tytuł prawny do gospodarstwa rolnego, którego dotyczy dofinansowanie.

12. Oświadczenie właściciela nieruchomości, że wyraża zgodę na realizację projektu, jeżeli ubiegający się o dofinansowanie dzierżawi grunty rolne, których posiadanie ma wpływ na osiągnięcie wymaganego progu żywotności ekonomicznej gospodarstwa rolnego.

13. Oświadczenie o spełnianiu minimalnych standardów w zakresie higieny, ochrony środowiska i warunków utrzymania zwierząt w gospodarstwie.

14. Kopia umowy z odbiorcą nawozów na odbiór nadprodukcji nawozów naturalnych, w przypadku nadprodukcji azotu w nawozach naturalnych powyżej 170 kg N/ha użytków rolnych.

Pomoc w wypełnieniu wniosku oraz innych niezbędnych dokumentów można uzyskać w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego.

Opracował: Jarosław Golach

Zmiany w zalesianiu

Ważną przeszkodą ubiegania się o płatności na zalesianie była niemożność uzyskania wypisu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z gmin, które takich planów nie posiadają. Przeszkodę tę zniósł Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 października 2004r (Dz.U. Nr 236 z 29 października 2004r) zmieniające Rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych objętej Planem Rozwoju Obszarów Wiejskich (DZ.U. Nr 187 z 27 sierpnia 2004r).

Rozporządzenie zmieniające wprowadziło możliwość załączenia do wniosku wypisu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczącego działek ewidencyjnych, na których są położone działki rolne przeznaczone do zalesienia albo zaświadczenia potwierdzającego, że przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Z tej możliwości można będzie skorzystać składając wniosek do dnia 31 grudnia 2005r.

Kolejna zmiana to zniesienie zapisu, że powierzchnia każdej działki rolnej powinna odpowiadać powierzchni działki ewidencyjnej lub działek ewidencyjnych, na których jest położona działka rolna do zalesienia. Zniesienie tego wymogu pozwoli uniknąć konieczności podziału działek ewidencyjnych.

Przypominam pozostałe warunki udzielania pomocy finansowej na zalesianie gruntów rolnych.

Płatność na zalesianie jest udzielana producentowi rolnemu będącemu osobą fizyczną albo spółdzielnią produkcji rolnej, który spełnia łącznie następujące warunki:

- został wpisany do ewidencji producentów,
- zobowiązał się do:
 - zalesienia działek rolnych, na których do dnia

złożenia wniosku o przyznanie płatności była prowadzona działalność rolnicza,

- pielęgnacji założonej uprawy leśnej przez okres 5 lat od dnia wykonania zalesienia.

Płatność na zalesianie jest udzielana producentowi rolnemu do działek rolnych, w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gruntów rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności:

- użytkowanych jako grunty orne, trwałe użytki zielone albo sady, które zostały przeznaczone do zalesienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Warunek ten uważa się za spełniony - do dnia 31 grudnia 2005r, jeżeli przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
 - stanowiących własność producenta rolnego,
 - o powierzchni co najmniej 0,3 ha i szerokości nie mniejszej niż 20m.
- Płatność na zalesianie dzieli się na:

1. **wsparcie na zalesienie** – stanowiącą jednorazową, zryczałtowaną płatność za poniesione koszty zalesienia

i ewentualnego ogrodzenia uprawy leśnej,

2. **premię pielęgnacyjną** – stanowiącą zryczałtowaną płatność za poniesione koszty prac pielęgnacyjnych, wypłacaną corocznie przez okres 5 lat,
3. **premię zalesieniową** – stanowiącą zryczałtowaną płatność za utracone dochody z tytułu przeznaczenia gruntów rolnych na grunty leśne, wypłacaną corocznie przez okres 20 lat.

Wniosek o przyznanie płatności składa się na określonym formularzu do Biura Powiatowego ARiMR, w terminie od dnia 1 czerwca do 15 lipca danego roku. W roku bieżącym wnioski są przyjmowane od 1 września do 31 grudnia.

Do wniosku o przyznanie płatności należy dołączyć:

1. wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczący działek ewidencyjnych, na których są położone działki rolne przeznaczone do zalesienia lub zaświadczenie potwierdzające, że przeznaczenie działek rolnych do zalesienia nie jest sprzeczne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (zaświadczenie może być załącznikiem do 31 grudnia 2005r),
2. wypis z ewidencji gruntów i budynków dotyczący działek

Wysokość stawek wsparcia na zalesienie, premii pielęgnacyjnej oraz premii zalesieniowej

	Formy pomocy	w złotych/hektar/rok	
		iglaste	liściaste
1. Wsparcie na zalesienie	Zalesianie na terenach o korzystnej konfiguracji	4300	5000
	Zalesianie na stokach o nachyleniu powyżej 12°	5100	5900
	Zabezpieczenie przed wierzyną – grodzenie 2m. siatką	2400	
2. Premia pielęgnacyjna bez zastosowania repelentów	Na terenach o korzystnej konfiguracji	420	
	Na stokach o nachyleniu powyżej 12°	750	
	3. Premia pielęgnacyjna z zastosowaniem repelentów		
Na terenach o korzystnej konfiguracji	700		
	Na stokach o nachyleniu powyżej 12°	1100	
4. Premia zalesieniowa	Producent rolny uzyskujący co najmniej 20% dochodów z rolnictwa	1400	
	Producent rolny uzyskujący mniej niż 20% dochodów z rolnictwa	360	

Rozwój obszarów wiejskich

ewidencyjnych, na których są położone działki rolne przeznaczone do zalesienia,

3. dokumenty (oświadczenia, zaświadczenia) potwierdzające wysokość osiągniętych dochodów z pracy w gospodarstwie rolnym i poza nim w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek,
4. kopię części mapy ewidencji gruntów i budynków z oznaczeniami poszczególnych działek rolnych przewidzianych do zalesienia,

Wnioskodawca musi posiadać Plan Zalesienia, sporządzony przez nadleśniczego właściwego ze względu na miejsce położenia części lub wszystkich działek rolnych przewidzianych do zalesienia. Plan zalesieniowy powinien być przechowywany przez producenta rolnego, a jego kopia przez nadleśniczego, który ten plan

sporządził przez 5 lat od dnia zakończenia jego realizacji.

Kierownik Biura Powiatowego Agencji po weryfikacji wniosku, na co ma 60 dni, wydaje postanowienie o spełnieniu warunków przez wnioskodawcę bądź decyzję odmawiającą. Po otrzymaniu postanowienia można przystąpić do zalesienia zgodnie z Planem Zalesienia. W ciągu 7 dni od założenia uprawy leśnej należy powiadomić o tym fakcie właściwego nadleśniczego, a następnie w ciągu 14 dni od złożenia informacji nadleśniczemu, jednak nie później niż do 31 maja (danego roku, jeśli zalesienie wykonano wiosną bądź roku następnego, jeśli zalesienie wykonano jesienią) trzeba złożyć Kierownikowi Biura Powiatowego Agencji oświadczenie o wykonaniu zalesienia wraz z zaświadczeniem nadleśniczego, potwierdzającym ten fakt. W ciągu 30 dni od złożenia

oświadczenia Kierownik BP Agencji przyznaje płatność w formie decyzji.

Premia pielęgnacyjna oraz premia zalesieniowa, począwszy od drugiego roku realizacji Planu Zalesienia będzie wypłacana w terminie 12 miesięcy od dnia wypłaty poprzedniej płatności. Warunkiem wypłaty premii pielęgnacyjnej w piątym roku oraz premii zalesieniowej począwszy od piątego roku będzie przekwalifikowanie gruntu rolnego na grunt leśny, dokonywane w formie decyzji przez starostę po uprzedniej ocenie udatności uprawy leśnej.

Płatność na zalesianie podlega zmniejszeniu, wstrzymaniu bądź zwrotowi, jeżeli wnioskodawca nie dopełni obowiązków, wynikających z przystąpienia do programu. ■

Opracowała: Agnieszka Sęczyk

POZYTYWNE PRZYKŁADY...

„Szkoła Liderów Odnowy Wsi” to temat przewodni Konferencji zorganizowanej w dniu 28 października 2004 r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego i Lubelski Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Końskowoli.

Uczestniczyli w niej m.in. samorządy, lokalni liderzy oraz specjaliści Doradztwa Rolniczego.

Konferencja była poświęcona możliwościom wsparcia w ramach działania „Pilotażowy Program LEADER+” i „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.

Pierwszą część konferencji rozpoczął Janusz Matuszewski dzieląc się swoimi spostrzeżeniami z zakresu odnowy wsi realizowanych w Nadrenii – Palatynacie, cokolwiek nowego powstanie w wiejskim dorobku powinno mieć licznych patronów i opiekunów.

W tym właśnie tkwi przewaga tego, co wykonane samodzielnie nad tym, co jest подарowane.

To pierwsze zawsze będzie w całości

własne, z tego drugiego zawsze powstanie cudo.

Tym można tłumaczyć fenomen zaniku problemów z dewastacją i wandalizmem.

Następnie Ryszard Kamiński przedstawił doświadczenia pilotażowego programu odnowy wsi powiatu nakielskiego. Wdrażanego i finansowanego przez starostwo powiatowe w Nakle.

W województwie lubelskim realizowanych jest wiele przedsięwzięć nawiązujących do odnowy wsi.

Działalność taką prowadzą Stowarzyszenie na rzecz aktywizacji mieszkańców Polesia Lubelskiego z Pododwórzca, Stowarzyszenie Organizacji Kobiet Powiatu Łęczyńskiego.

Założenia do działania z odnowy wsi przedstawił dyr. Departamentu Wdrażania Programów UMWL Przemysław Zalewski.

W swoim wystąpieniu omówił ocenę projektów, oraz kryteria punktowania tj. dochód podatkowy gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca, bezrobocie w gminie, atrakcyjność turystyczna gminy, oraz kryterium regionalne.

Przykłady projektów prezentowanych na konferencji to m.in.

- LWODR Końskowola, Gm. Końskowola „modernizacja boiska sportowo-rekreatywnego

- Oddz. Sitno Gm. Adamów – adaptacja Domu Strażaka na Dom Kultury

- Oddz. Rejowiec Gm. Hańsk – Ośrodek dydaktyczno-ekspozycyjny Kultury i Tradycji Ziemi Hańskiej.

- Oddz. Grabanów – gmina Biąła Podlaska – trzy świetlice wiejskie.

Na koniec możemy zadać sobie pytania co możemy zrobić sami dla siebie i czy idea odnowy wsi ma szansę w warunkach polskich.

Okazuje się, że tak właśnie nowe podejście do problemów wsi może się okazać momentem zwrotnym w polityce rozwoju obszarów wiejskich, szczególnie istotne jest przygotowanie społeczności wiejskich do zmian koniecznych na wsi.

Nowy wizerunek wsi będzie możliwy tylko dzięki pozytywnemu nastawieniu i akceptacji postaw przedsiębiorczych lokalnych liderów. ■

Danuta Kalińska
Iwona Petruczynik
PZDR Parczew

Program Odnowy Wsi i różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa jako instrument tworzenia nowych funkcji wsi

W dobie ciągłych zmian zachodzących w rolnictwie, które zmierzają do nieustannej intensyfikacji produkcji należy poszukiwać rozwiązań, które pozwoliłyby przygotować rolnictwo do wymogów rynku światowego i ostrej konkurencji, przy jednoczesnym zachowaniu tożsamości wsi. Wiadomym jest, że bez rozwoju rolnictwa zniknie wieś, a bez poprawy warunków życia na wsi zniknie polskie rolnictwo. Zmienia się tym samym rola wsi. To już nie tylko miejsce, gdzie produkowana jest żywność, ale też obszar, który podlega kilku równoległym kierunkom rozwoju m.in.: pozarolniczej działalności gospodarczej, agroturystyki, turystyki wiejskiej, realizacji programów rolnośrodowiskowych, ochrony dóbr narodowych.

Złożoność uwarunkowań stwarza potrzebę podjęcia działań wszechstronnych, ale jednocześnie spójnych. Ich skuteczność w dużym stopniu zależeć będzie od tego czy zostaną uwzględnione powiązania między elementami natury gospodarczej, społecznej i kulturowej, które tworzą obecną rzeczywistość na wsi

Podstawowym elementem rozwoju terenów wiejskich zdaje się być zmiana funkcji wsi, poprzez dodawanie do tradycyjnej działalności rolniczej innych form aktywności jej mieszkańców. Ważnymi kierunkami działań dzięki którym możliwe będzie rozwój wsi są:

1. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich stanowi jedno z istotniejszych wyzwań. Ożywienie gospodarcze obszarów wiejskich jest możliwe głównie dzięki małym firmom, pozwalającym osobom prywatnym angażować swój

kapitał. Urynkowanie gospodarki sprawia iż coraz więcej mieszkańców wsi nie jest w stanie utrzymać się z tradycyjnego gospodarowania i jest zmuszona do poszukiwania dodatkowych źródeł zarobkowania przy wykorzystaniu zasobów własnych gospodarstw. Źródłem takiego zarobkowania może być np.: agroturystyka, rzemiosło, rękodzielnicwo, drobne usługi na rzecz mieszkańców obszarów wiejskich. Z uwagi jednak na ograniczony dostęp do środków finansowych pozarolnicza aktywność gospodarza jest wciąż słabo rozwinięta. Dlatego też podjęto działania umożliwiające pozyskanie funduszy na rozwój działalności pozarolniczej. W ramach działania „Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodu” Działanie to jak się wydaje powinno pomóc mieszkańcom wsi w podjęciu decyzji zmiany swojej drogi życiowej. Maksymalny poziom pomocy finansowej w ramach tego działania wynosi 50% kosztów kwalifikowanych. Maksymalna wysokość pomocy finansowej, udzielonej jednemu beneficjentowi i gospodarstwu rolnemu nie może przekroczyć 100.000 zł. Szczegółowy wykaz działalności objętych dofinansowaniem zawiera Polska Klasyfikacja Działalności (Dz. U z dnia 2marca 2004 r).

2. Pobudzanie zaangażowania społeczności wiejskiej do działania na rzecz przedsięwzięć w swojej wsi z wykorzystaniem zasobów społecznych tradycji i tożsamości wsi - w ten kierunek działania wpisany jest program odnowy wsi. Program odnowy wsi jest nowym podejściem do rozwiązywania problemów wsi.

Najważniejszą przesłanką tego programu jest mobilizacja mieszkańców do uczestnictwa w procesie identyfikacji problemów i włączania ich w proces rozwiązywania tych problemów. W podejściu tym mieszkańcy wsi są podmiotem i zarazem siłą napędową, czerpaną z pokładów oddolnych inicjatyw. Satysfakcja życia wiejskiego ma być osiągnięta nie tylko przez społeczną samorealizację jednostki, ale również całej społeczności która przejmując odpowiedzialność za swoją przyszłość w działaniu tym najważniejsze jest zachowanie tożsamości i integralności wsi w wymiarze społecznym uwzględniając tradycje i kulturę i krajobraz.

Poziom pomocy w ramach tego działania wynosi 80% kosztów kwalifikowanych i nie więcej niż 450.000 zł dla jednej miejscowości lub instytucji kultury w okresie realizacji programu. Zadania inwestycyjne, wchodzące w zakres projektu mogą być przyjęte do realizacji, pod warunkiem, że są zgodne z przyjętą przez samorząd gminy strategią rozwoju lub planem zagospodarowania przestrzennego.

Poziom wykorzystania środków pieniężnych w ramach opisanych działań będzie ważnym miernikiem umiejętności społeczeństwa wiejskiego dostosowania się do nowych warunków funkcjonowania wsi.

Szczegółowy opis wyżej wymienionych działań podawany był już na stronach miesięcznika „Doradztwo Rolnicze”. Wszystkich zainteresowanych zapraszamy także po szersze informacje do Powiatowych Zespołów Doradztwa Rolniczego.

Marek Grochowski
PZDR Radzyń Podlaski

Jak wdrożyć system HACCP

HACCP (w tłumaczeniu na polski oznacza "System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli") to metoda zapewnienia bezpieczeństwa żywności, która polega na zidentyfikowaniu miejsc, gdzie mogą pojawić się zagrożenia zdrowotne oraz na zapobieganiu tym zagrożeniom. Od dnia przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej system HACCP staje się obowiązkowy dla wszystkich firm zajmujących się produkcją i dystrybucją żywności.

HACCP i etapy jego wdrażania

Warunkiem wstępnym, żeby wprowadzić system HACCP jest wdrożenie zasad higieny w ramach Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP - Good Management Practice) i Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP - Good Hygiene Practice). Dotyczą one m.in.: otoczenia zakładu, jakości surowców i procesu produkcji, maszyn i urządzeń, procesów mycia i dezynfekcji, higieny personelu i magazynowania wyrobów. Przy wdrażaniu w praktyce systemu HACCP należy pokonać 12 etapów zalecanych przez Kodeks Żywnościowy.

Dokumentowanie systemu HACCP

Wszystkie czynności związane z opracowaniem, wdrożeniem i utrzymaniem systemu HACCP muszą być - zgodnie z 7 zasadą systemu HACCP - zapisane. Prawidłowo opracowana i wdrożona dokumentacja gwarantuje osiągnięcie wymaganego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego produktów oraz umożliwia ocenę prawidłowości funkcjonowania systemu podczas auditów.

Sporządzenie dokumentacji systemu HACCP jest pracochłonne i wymaga dużej wiedzy, z tego względu wiele firm decyduje się na skorzystanie z pomocy ekspertów

lub wyspecjalizowanych firm consultingowych. Ogólnie dokumentację systemu HACCP można podzielić na podstawową i uzupełniającą.

- ☞ Dokumentacja podstawowa systemu HACCP składa się z:
 - księgi HACCP
 - procedur i instrukcji
 - zakładowego kodeksu GMP
 - zapisów
- ☞ Dokumentacja uzupełniająca systemu HACCP składa się z:
 - dokumentacji techniczno-technologicznej
 - specyfikacji surowców i wyrobów
 - instrukcji stanowiskowych
 - zapisów

Sprawne funkcjonowanie systemu zagwarantuje skuteczny nadzór nad dokumentacją (podejmowanie działań, które zagwarantują prawidłową organizację, dystrybucję, przegląd i aktualizację dokumentacji). Czynnikiem w dużej mierze decydującym o skuteczności nadzoru nad dokumentacją jest wyznaczenie osób odpowiedzialnych za nadzór nad poszczególnymi dokumentami. np. księga HACCP - pełnomocnik systemu HACCP instrukcje technologiczne - kierownik produkcji. Każdy dokument nadzorowany powinien być przed jego zatwierdzeniem sprawdzony przez inną osobę, nie opracowującą danego dokumentu. Niezbędnym elementem efektywnego nadzoru jest odpowiedni system identyfikacji dokumentów. Oznacza to, że każdy dokument powinien zawierać: nazwę, numer wersji, datę wydania wersji, nazwisko osoby opracowującej, sprawdzającej i zatwierdzającej dokument.

KSIĘGA HACCP

Głównym dokumentem systemu jest Księga Systemu HACCP, która odzwierciedla najistotniejsze zagadnienia dotyczące systemu. Księga powinna zawierać opis elementów

systemu wynikających z zasad systemu HACCP. Na jej stronie tytułowej należy podać: nazwę dokumentu, nazwę i adres firmy, nr wydania, nr kopii i jej właściciela, status egzemplarza (oznaczenie czy egzemplarz podlega nadzorowi lub nie) oraz nazwisko autora opracowania, osoby sprawdzającej i zatwierdzającej dokument.

W celu ułatwienia modyfikacji Księgi korzystnie jest, aby każdy rozdział miał swój własny tytuł, numer oraz numerację stron.

Spis treści powinien zawierać wykaz wszystkich rozdziałów, z podaniem ich numerów i tytułów, a niekiedy również numeru wersji i daty jej wydania.

We wstępie umieszcza się zwykle ogólne informacje dotyczące firmy (historia firmy, profil produkcji, dokonania firmy, schemat organizacyjny firmy itp.). Wstęp zawiera zwykle również informacje o systemie HACCP. W tej części powinien znaleźć się również dokument powołujący zakładowy zespół ds. HACCP.

Polityka HACCP. Najwyższe kierownictwo firmy powinno określić cele i zamierzenia przedsiębiorstwa dotyczące bezpieczeństwa zdrowotnego żywności w dokumencie nazywanym Polityką Jakości. Polityka jakości powinna być zgodna z celami działalności organizacji oraz spełniać wymagania klientów i organów kontrolnych. Wszyscy pracownicy powinni znać Politykę Jakości oraz mieć do niej łatwy dostęp.

Definicje i pojęcia systemu HACCP. W tym rozdziale powinny być zawarte wszystkie definicje pojęć stosowanych w Księdze HACCP

Struktura dokumentacji. Ten rozdział powinien zawierać opis

modelu struktury dokumentacji.

Zakres stosowania systemu. W tym rozdziale należy zdefiniować, jakie etapy produkcji i wyroby są objęte systemem.

Plan pomieszczeń. W Księdze HACCP umieszcza się również plan budynków produkcyjnych i innych pomieszczeń. Plany powinny zawierać schemat pomieszczeń i dróg komunikacyjnych z zaznaczeniem dróg przepływu surowców, półproduktów, wyrobów i personelu.

Opis produktu. Powinien on zawierać wszystkie właściwości produktu niezbędne ze względu bezpieczeństwa zdrowotnego takie jak: skład surowców, charakterystyka biologiczna oraz fizykochemiczna. W opisie produktu powinny znaleźć się również informacje dotyczące warunków przechowywania, pakowania oraz dystrybucji, jak również przeznaczenie konsumenckie produktu.

Schemat procesu technologicznego. Jego opracowanie jest podstawowym elementem systemu HACCP. W schemacie powinien być ujęty każdy etap, od zakupu surowców, poprzez przetwarzanie, magazynowanie, dystrybucję. Schemat powinien być przedstawiony jasno, najlepiej formie blokowej. Każdy z etapów powinien być oznaczony kolejnym numerem. Opracowany schemat technologiczny powinien być weryfikowany przez Zespół przez porównanie ze stanem faktycznym.

Analiza zagrożeń i identyfikacja krytycznych punktów kontroli (CCP). Przeprowadza się ją w oparciu o schemat technologiczny. Zagrożenia rozpatrywane są w trzech kategoriach: fizyczne, chemiczne i biologiczne. Przeprowadzenie analizy zagrożeń odbywa się w następujących etapach: sporządzenie listy zagrożeń, opisanie zagrożeń, określenie źródeł określenie środków umożliwiających kontrolę. Następnie przechodzimy do

wyznaczenia Krytycznych Punktów Kontroli (CCP), wyznaczamy je za pomocą tzw. drzewa decyzyjnego oraz metodą priorytetów. Jest to najtrudniejsze zadanie przy wdrażaniu systemu HACCP.

Monitorowanie krytycznych punktów kontroli. Dla każdego CCP należy przyjąć wartości docelowe np. wartość docelowa dla parametru temperatury pasteryzacji truskawek wynosi 95°C, zaś granica krytyczna nie mniej niż 94°C. Monitorowanie polega na planowym pomiarze parametrów lub obserwacjach CCR czy są dotrzymywane wartości graniczne.

Określenie działań korygujących. Zespół ds. HACCP powinien określić działania, które należy podjąć, gdy wyniki monitorowania wskazują, że CCP nie utrzymuje wartości granicznych.

Weryfikacja systemu HACCP. Jego weryfikacja ma na celu sprawdzenie czy wdrożony system funkcjonuje prawidłowo. Sprawdzenie skuteczności odbywa się m.in. poprzez audyty wewnętrzne przeprowadzane przez odpowiednio przeszkolonych pracowników firmy, walidację planu HACCP i walidację metod stosowanych w Punktach Krytycznych.

PROCEDURY I INSTRUKCJE

Procedury i instrukcje opisują sposób postępowania lub procesy na poziomie ogólnym (procedury) i szczegółowym (instrukcje). Oto procedury niezbędne do zatwierdzenia (certyfikacji) systemu HACCP (zgodnie z normą DS.3027 E:2002): nadzór nad dokumentacją, nadzór nad zapisami, postępowanie z wyrobem niezgodnym, audyty wewnętrzne, monitorowanie CCR wycofanie wyrobu z rynku, nadzór nad wyposażeniem sprzętu kontrolno pomiarowego, komunikacji z zespołem HACCP działań korygujących i weryfikacji systemu HACCP. Każda procedura powinna zawierać: cele, zakres

działania, co powinno być zrobione i przez kogo, kiedy, gdzie i jak należy to zrobić, jakich materiałów, wyposażenia i dokumentów należy użyć oraz jak to należy nadzorować i zapisywać.

ZAKŁADOWY KODEKS GMP

Kodeks jest zbiorem wymogów w zakresie higienicznej produkcji żywności. Firma powinna określić zapisy niezbędne dla udokumentowania wdrożenia zasad GMR. Środki GMP dotyczą: nadzoru nad dostawcami, określenia i utrzymania porządku na zewnątrz, budynków, instalacji i wyposażenia; higieny personelu, ubioru i wyposażenia sanitarnego; magazynowania, transportu i identyfikowania surowców, wyrobów gotowych i półwyrobów, programów mycia i dezynfekcji, programów zwalczania szkodników; elementów towarzyszących produkcji (takich jak woda, para wodna, lód, wentylacja); gospodarki odpadami i ściekami; pracowników gości.

DOKUMENTACJA UZUPEŁNIAJĄCA

Do dokumentacji uzupełniającej zaliczamy wszelkiego rodzaju specyfikacje na surowce i wyroby gotowe, atesty producentów, dokumentacje techniczno-technologiczna, normy instrukcje stanowiskowe oraz zapisy. Zapisy stanowią obiektywny dowód wykonania działań lub osiągnięcia wyników. Mogą być prowadzone zarówno w formie wydruku komputerowego, zapisu magnetycznego oraz zapisu ręcznego.

Szczegółowe informacje: Katarzyna Żylik, Firma konsultingowa „Optimax”, tel. 0502-998-350, e-mail: optimax1@op.pl, www.optimax.info.pl

Przedruk AGROBAZAR Listopad 2004

MIEJSCE

suma
najlepszych składników
result of the best components

POMIKALNOŚĆ

CIEPŁO

TRADYCJA

Z życzeniami Bożonarodzeniowego
Ciepła w gronie najbliższych
Odpoczynku od spraw codziennych
Tradycyjnego świętowania przy wspólnym stole
A po Świątach otwartości na sprawy nadchodzącego roku

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego 2005 Roku
Zakłady Chemiczne „POLICE” SA

PEWNOŚĆ

MIEJSCE

INNOWACJE

Zakłady Chemiczne „POLICE” SA
ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police
tel. (+4891) 317 17 17, (+4891) 317 36 03

EuroFala

plyty faliste włóknisto-cementowe

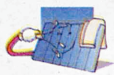

DACHY • ŚCIANY - budynki inwentarskie i gospodarcze

Ekonomiczny i ekologiczny zamiennik eternitu

Płyty faliste EUROFALA wykonane są wyłącznie z ekologicznych surowców i można je wykorzystywać jako zamiennik płyt eternitowych bez konieczności ponoszenia kosztów przebudowy konstrukcji dachu.

Odpowiednie warunki dla hodowli zwierząt

Płyty faliste EUROFALA charakteryzują się odpornością na wilgoć, korozję, procesy gnilne i powstawanie skroplin pary na spodniej stronie pokrycia, co zapewnia utrzymanie korzystnego dla zwierząt mikroklimatu w budynkach inwentarskich.

Odporność na agresywne związki chemiczne

Odporność płyt falistych EUROFALA na związki chemiczne wytwarzane przy hodowli zwierząt, takie jak sole, potas, chlor, amoniak, gwarantuje trwałość pokrycia na budynkach inwentarskich, czyli obiektach o szczególnych wymaganiach.

Izolacja akustyczna i termiczna dla dobrostanu zwierząt

Zastosowanie płyt falistych EUROFALA stanowi skuteczną izolację tłumiącą hałas zewnętrzny, które oddziałują negatywnie na zwierzęta hodowlane, takie jak odgłosy gradu czy ulewnej deszczu. Płyty pozwalają również na uniknięcie przegrzania pomieszczeń, gdyż nie nagrzewają się do wysokich temperatur.

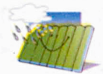
Niepalne, wytrzymałe i trwałe

Płyty faliste EUROFALA są materiałem nie palnym a ich trwałość oceniana jest na kilkadziesiąt lat.

Wykorzystanie naturalnego oświetlenia

Dach z płyt EUROFALA umożliwia zastosowanie przezroczystych płyt świetlikowych EUROLUX oferowanych w tym samym formacie. W efekcie wykorzystuje się naturalne światło i tym samym oszczędza energię.

Odporne na zmienne warunki atmosferyczne

Płyty faliste EUROFALA są odporne na duże wahania temperatur oraz na opady atmosferyczne w tym również gradu.

Estetyka wykończenia

Płyty faliste EUROFALA to nie tylko walory praktyczne, ale również estetyka na wysokim poziomie. Naturalna kolorystyka płyt oraz pełen asortyment akcesoriów dachowych i montażowych umożliwiają zaprojektowanie funkcjonalnego, starannie wykończonego i milego dla oka dachu.

EuroFala

Budynki na europejskim poziomie

Budynki w gospodarstwach rolnych powinny być trwałe, funkcjonalne i estetyczne. Przy ich budowie i remontach najbardziej istotną kwestią jest zastosowanie sprawdzonych rozwiązań oraz właściwych materiałów. Właśnie z tego powodu płyty faliste włóknisto-cementowe **EUROFALA** są od wielu lat doskonałym materiałem budowlanym powszechnie stosowanym w rolnictwie.

Szerokość płyty (mm)	1120
Długość płyty (mm)	1250 1875 2500
Powierzchnia płyty (m ²)	1,4 2,1 2,8
Ciepłota szacunkowy 1m ² (kg)	ok. 12
Dostępne kolory	szary czerwony niebieski brązowy zielony grafitowy

ZADZWOŃ PO WIĘCEJ INFORMACJI

Barbara Moczybro
0 604 511 378